

TURUN JA KAARINAN SEURAKUNTAYHTYMÄN YMPÄRISTÖOHJELMAN 2018-2022

	TOIMENPIDE	AIKA- TAULU	VASTUU- HENKILÖ / YKSIKKÖ	TOTEUTUMA	JATKO- SUUNNI- TELMAT	VALMIS
	3 YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄ					
1	Raportoidaan ympäristöohjelman toteutumisesta diplomikauden puolella välissä	2020	ympäristötoimikunta			
2	Laaditaan ympäristöohjelma seuraavalle diplomikaudelle	2022	ympäristötoimikunta			
3	Ympäristödiplomin näkyvyyteen ja ympäristöasioiden tiedostamiseen kiinnitetään huomiota	2018- 2022	ympäristötoimikunta, tiedotustoimisto			
4	Tehdään sisäinen ympäristökatselmus	2022	ympäristövastaava , ympäristötoimikunta			
5	Perehdytetään ja sitoutetaan henkilökuntaa ympäristöasioihin	2018- 2022	ympäristötoimikunta			
6	Tieto ympäristöjärjestelmästä tulokasoppaaseen	2018	henkilöstöpäällikkö			
7	Nimetään ympäristövastaava seurakuntaan, joista se vielä puuttuu	2018	ympäristötoimikunta			
	4 TOIMINTA JA TALOUS					
1	Hankintoja tekeville järjestetään koulutusta hankintoihin liittyvistä ympäristöasioista.	2018- 2022	hankintayksiköt, ympäristötoimikunta			
2	Kartoitetaan mahdollisuutta liittyä kuntahankintoihin	2018- 2019	taluspäällikkö			
3	Yksiköt kirjaavat toimintasuunnitelmaansa vuosittain yhden konkreettisen ympäristötavoitteen ja arvioivat vuosittain sen toteutumisesta	jatkuva	kaikki yksiköt ja seurakunnat			
4	Hankitaan enemmän ympäristömerkittyjä ja Reilun kaupan tuotteita sekä luomutuotteita	jatkuva	kaikki yksiköt			
5	Lisätään eettisten sijoitusten osuutta	2018- 2020	taluspäällikkö			

6	Ympäristöindikaattoreiden seuranta ja raportointia kehitetään. Asetetaan indikaattoreille vähentämistavoitteet.	2018-2022	energiavastaava, ympäristövastaava, ympäristötoimikunta			
	5 YMPÄRISTÖKASVATUS					
1	Ympäristökasvatussuunnitelman teko seurakuntaan josta se vielä puuttuu	2018	yksikön johtaja			
2	Luomakunnan sunnuntain vietto kaikissa paikallisseurakunnissa	2018-2022	kirkkoherrat			
3	Koulutustarpeen kartoitus ja tarvittavan ympäristökoulutuksen järjestäminen	2018-2022	ymp.toimikunta			
4	Suunnitellaan ja toteutetaan ympäristökasvatusta tukevia hankkeita Turun ja lähialueen ympäristötoimijoiden kanssa	2018-2022	ymp.toimikunta			
	6 JÄTEHUOLTO					
1	Jätehuoltosuunnitelmien päivitys tarpeen mukaan	jatkuva	isännöitsijät			
2	Tehostetaan lajittelua ja sen ohjeistusta. Tehostetaan jätteen hyötykäyttöön ohjautumista.	2018-2022	ympäristövastaava, isännöitsijät, hautausmaiden jätehuoltovastaava			
3	Tiedotetaan omaisille hautausmaalla lajiteltavista jättejakeista	jatkuva	ympäristövastaava, hautausmaiden jätehuoltovastaava			
4	Aletaan kerätä kierrätettävä muovi erikseen	2018	isännöitsijät			
5	Järjestetään yhteistyössä partiolaisten kanssa hautakynttilöiden keräystalkoot	jatkuva	ympäristövastaava			
6	Hautausmaalta kaatopaikalle menevän jätteen määrän seuraaminen vuosittain	jatkuva	hautausmaiden jätehuoltovastaava			
	7 SIIVOUS					
1	Päivitetään siivoussuunnitelmat	2018-	isännöitsijät			

2	Siivousaineiden ja – tarvikkeiden yhdeksi hankintakriteeriksi otetaan tuotteiden ympäristöystävällisyys.	2018	isännöitsijät -> kaikki siivoustyötä ja/tai alan hankintoja tekevät.			
3	Yhtenäistetään ja rajataan eri siivouskohteissa käytettävä ainevalikoima.	2018-2020	isännöitsijät			
4	Selvitetään siivoojien koulutustarve. Tarvittaessa järjestetään koulutusta.	2018-2020	isännöitsijät			
5	Tiedotetaan siivousyrittäjiä kirkon ympäristödiplomista ja sen tavoitteista.	2018	isännöitsijät			
	8 ENERGIA JA RAKENTAMINEN					
1	Sähkön, lämmön ja veden kulutuksen säännöllinen seuranta ja vuosittaiset yhteenvedot kulutusarvoista -> ympäristöindikaattori	jatkuva	työpäällikkö			
2	Osallistutaan energiansäästöviikkoon vuosittain	2018-2022	ympäristötoimikunta, ympäristövastaava			
3	Järjestetään koulutusta energian ja veden säästämisestä	2018-	ympäristötoimikunta			
4	Sähkösopimuksia uusittaessa lisätään uusiutuvan energian osuutta.	2018-2022	kiinteistöjohtaja			
5	Siirrytään sopivissa kohteissa öljylämmityksestä uusiutuvan energian käyttöön	2018-2020	kiinteistöjohtaja			
6	Liitetään Pyölinrannan leirikeskus paikalliseen vesiosuuskuntaan	2018	kiinteistöjohtaja			
7	Selvitetään krematorion lämmön talteenottoa	2018	kiinteistöjohtaja			
8	Selvitetään mahdollisuutta asentaa johonkin kiinteistöön aurinkopaneeleja	2018-2019	kiinteistöjohtaja			
	9 KEITTIÖT JA RUOKALAT					
1	Pidetään jokaisen leirin aikana yksi kasvisruokapäivä	jatkuva	keittiöpäälliköt			

2	Lisätään budjetin puitteissa luomuruoan osuutta ja käytetään lähiruokaa	jatkuva	keittiöpäälliköt			
3	Tilattaessa palvelua pitopalveluilta, selvitetään lähi- ja luomuruoan saatavuutta	2018-	tilaisuuksien järjestäjät, hankintoja tekevät henkilöt			
4	Ruokasaleissa tiedotetaan asiakkaille käytetyistä luomutuotteista, Reilun kaupan tuotteista ja lähiruoasta	2018-	keittiöpäälliköt			
10 TOIMISTOT						
1	Ohjeistetaan toimistolaitteiden käyttö energiaa säästäväksi	jatkuva	it-aluekeskus			
2	Työasemiin asennetaan oletusarvoksi kaksipuoleinen tulostus	2018-	it-aluekeskus			
3	Käyttäjiä muistutetaan ja ohjeistetaan kaksipuoleisesta tulostuksesta ja kopioimisesta	jatkuva	it-aluekeskus			
4	Tulostusta pyritään vähentämään säilyttämällä tietoa ensisijaisesti sähköisessä muodossa.	jatkuva	kaikki työntekijät			
5	Monistamalla seurataan vuosittain paperinkulutusta -> ympäristöindikaattori	jatkuva	monistaja			
6	Pyritään hankkimaan energiaa säästäviä ja ympäristömerkittyjä tuotteita.	jatkuva	hankinnoista vastaavat henkilöt			
7	It-hankintojen kilpailutuksessa otetaan huomioon ympäristövaikutus	jatkuva	tietohallintopäällikkö			
11 HAUTAUSMAAT JA VIHERALUEET						
1	Tiedotuksella pyritään vähentämään muovikuoristen kynttilöiden käyttöä hautausmailla ja lisäksi selvitetään muovikuoristen kynttilöiden käytölle vaihtoehtoja.	2018-	hautaus-toimen päällikkö, tiedotus			
2	Koulutetaan henkilökuntaa ja tiedotetaan omaisille oikeasta lajittelusta	jatkuva	suunnitteluhortonomi, työnjohtajat			
3	Perennoja tarjotaan haudoille kesäkukkien sijaan.	jatkuva	hautojen hoito			

4	Teetetään viljavuusanalyysjä tarvittaessa, jotta voidaan lannoittaa oikein.	jatkuva	työnjohtajat			
5	Laitetaan vuosittain uusia linnunpönttöjä ja huolletaan olemassa olevia	2018-2022	työnjohtajat			
6	Turun hautausmaan ulkovalaistuksen vaiheittainen muuttaminen LED-polttimopohjaiseksi	2019-	hautaus-toimen päällikkö			
7	Luovutaan kokonaan glyfosaatin käytöstä	2018-	hautaus-toimen päällikkö			
12 LEIRI- JA KURSSIKESKUKSET						
1	Leirikeskuksille laaditaan luonnonhoito-ohjeet	2018-2021	metsätöistä vastaava työnjohtaja			
2	Löytäjän metsäpolkua, Avainreitti-luontopolkua ja Kummeli-väylää kehitetään ja varioidaan	jatkuva	leirikeskustyönjohtaja			
3	Heinänokan lisäksi myös muihin leirikeskuksiin nimetään paikka, jossa voi hiljentyä luonnon äärellä (penkki ja risti)	2018	leirikeskustyönjohtaja			
4	Laaditaan asiakkaiden käyttöön ympäristöohjeet, joissa kerrotaan leirikeskusten yleiset periaatteet, mm. jätteiden lajittelu, luontoarvojen vaaliminen, luonnossa liikkuminen, luontopolut.	2018	leirikeskustyönjohtaja			
13 METSÄNHOITO						
1	Säilytetään Houtskarın lakialueen kelot ja puusto koskemattomina -> perustetaan WWF:n perintömetsä	2018	ympäristövastaava, metsistä vastaava työnjohtaja			
2	Selvitetään mitkä arvokkaat luontokohteet on tarpeen suojella ja mietitään niiden suojeluasteen tarve. Yhteistyökumppanina voi toimia esimerkiksi V-S luonnonsuojelupiirin metsäjaos.	2018-	ympäristövastaava, metsistä vastaava työnjohtaja			

	14 LIIKENNE					
1	Seurataan seurakuntien ja eri yksiköiden liikenne- ja kuljetustilannetta	jatkuva	ympäristötoimikunta			
2	Osallistutaan Liikkujan viikkoon 16.-22.9.	2018-	ympäristötoimikunta			
3	Kartoitetaan seuraavan autonvaihdon yhteydessä mahdollisuutta hankkia hybridi tai sähköauto	2018-2020	hankinnasta vastaava			
4	Rakennetaan toimitalolle sähköauton latauspiste	2018-2022	kiinteistöosasto			
5	Hankitaan seurakuntiin yhteiskäyttöpyöriä työajoa varten	2018-2020	yksiköiden johtajat			
6	Työkoneita ja autoja hankittaessa ympäristöominaisuudet ovat yhtenä valintakriteerinä	jatkuva	talousjohtaja, hankinnoista vastaavat			
	15 VIESTINTÄ JA TIEDOTTAMINEN					
1	Jatketaan ympäristösivujen (internet, intranet) kehittämistä ja päivittämistä	2018-	tiedotustoimisto, ympäristövastaava			
2	Tiedotetaan ympäristöohjelman v. 2018-2020 tavoitteista henkilökunnalle	2018	ympäristötoimikunta			
3	Ympäristöteemaa nostetaan esiin Lilja-lehdessä.	jatkuva	tiedotustoimisto			